

Religie & filosofie

theologisch elftal

Als een rivier overstroemde, kregen christenen de schuld

Job Cohen vergelijkt de positie van de moslims nu, met die van de Joden in de jaren dertig en veertig. Sniidt dat hout, of gaat de vergelijking mank?

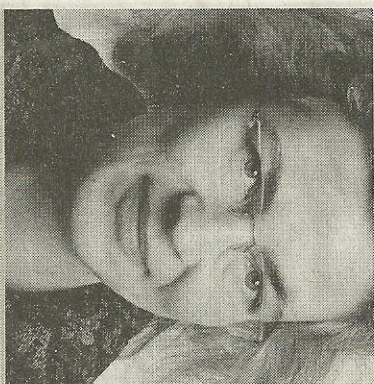
Monic Slingerland

De snelste manier om een debat over welk onderwerp ook te beëindigen, is door een vergelijking met de Joden in de jaren dertig en veertig te maken. Job Cohen maakte deze vergelijking onlangs in een interview in *Vrij Nederland*, toen hij het had over de uitstuiting van moslims.

De vergelijking geeft te denken. Cohen maakt zich bezorgd. Ook in de jaren dertig was er een economische crisis. Zijn er misschien overeenkomsten tussen het antisemitisme in de jaren dertig in Europa en de afkeer van moslims nu?

We leggen het voor aan rabbijn Elissa Klaphack en aan de Nijmeegse kerkhistoricus Peter Nissen.

Rabbijn Elissa Klaphack groeide op in Duitsland, woonde jaren in Neder-

'Ik denk dat moslims meer moeten tonen dat ze zichzelf niet willen buitensluiten'

Elissa Klaphack

hadden in wetenschap, kunst en de financiële wereld. Elissa Klaphack: "Als je hier in Frankfurt kijkt, zie je dat veel openbare voorzieningen geschonken zijn door Joodse mecenasen. De opera, de musea, de voetbalclub, de zwembaden en nog meer voorzieningen. Er was een uitgebreid en vermogend Joods mecenaat. Dat is al een belangrijk verschil met de positie van moslims nu. Het werd Joden toen verweten dat ze veel geld hadden en heel goed geïntegreerd waren, op sleutelposities zaten. Sociaal gezien is dat anders dan de situatie van moslims nu."

Dat inspireert Peter Nissen om te schetsen hoe de christenen in de tijd van de Romeinen als zondebok gebruikt werden. "Als de Tibber overstroomde, wat voor Rome een ramp was, kregen christenen de schuld. Maar als de Nijl niet overstroomde, wat voor de Egyptische landbouw juist een ramp was, werd ook dat christenen verweten."

Misschien had Cohen beter een vergelijking kunnen maken met de positie van katholieken in Nederland in de negentiende eeuw, suggereert Nissen. "Katholieken waren in de voorbije eeuwen uitgesloten ge-